

Voorwoord

Hebben ze mij gevraagd – duuuuus. Schrijf jij nou een voorwoord. Slaat natuurlijk echt helemaal nergens op. Maar ze zeiden: jij hebt het gevonden. Jij hebt het – en dan kwamen ze toch met een woord – voor de ‘vergetelheid’ behoed (kunnen ook niet normaal praten, die lui). En: hij was jouw vader. En of ie dat was. Niets op af te dingen. Maar ik bedoel: ik heb niks met die – ik krijg het woord nauwelijks uit m’n bek – ‘literatuur’. Niks met boeken sowieso. Doe mij maar Fifa. Doe mij maar porno (grapje). Games. Lekker knallen. My name is Game (nog eentje, ik ben de lolligste thuis).

Maar het is nou net of hij het vraagt, in plaats van zij. Kan hem maar moeilijk iets weigeren. Dat geschrijf van hem zag ik niet zitten, maar de man zelf... Ho, dit gaat niet goed. Even een break.

Zo. Ben ik weer. Poosje zitten snotteren.

Die kop van hem bv, als ik bij hem op bezoek kwam en hij kreeg in de gaten dat ik de straat in kwam lopen.

Wel gek trouwens dat ie in het huis van z’n ouwelui was gaan wonen, in Den Haag, Mariahoeve. Hij kon er goedkoop aan komen toen de huizenmarkt was ingestort. ‘Het idee van het leven dat een cirkelgang beschrijft spreekt me bijzonder aan,’ zei hij met zo’n glunderdeglundergrijns op z’n smoel. (Niet te lang bij stilstaan, heb ik weer een break nodig.) En: ‘Hier kan ik rustig op mijn einde wachten.’

Ik heb mezelf vast voorgehouden dat ik die zin over z'n einde als de sodemieter moest zien te vergeten – is me dus niet gelukt.

Maar wat ik wou vertellen is dat ie me toch een partij begon te stralen als ie me aan zag komen. Niet mooi meer.

Of ie een kind was dat een zak vol kedootjes op pootjes naar zich toe zag komen waggelen. (Neehéé, ik bedoel niet dat die kedootjes pootjes hadden, ik bedoel de zak – verwarrende bezigheid, dat geschrijf.)

Lieve pap. Miss you so.

Had misschien liever gehad dat mam – maar die zit mooi te chillen in haar villa bij haar inmiddels gepensioneerde bankdirecteur.

Schiet me opeens te binnen dat ie misschien ook zo straalde toen ie doodging. Ze zeiden tegen me dat ie de indruk wakte 'vredig' te zijn gestorven. Dat ie zelfs zo'n beetje leek te glimlachen.

Stel me hem nu weer voor met glunderdeglundergrijns. Hoop heel erg dat het zo is gegaan.

Hij was nog maar net dood toen die lui van de uitgeverij al informeerden 'of er nog iets was?'

En dat was er. Tot op z'n sterfdag moet ie ermee bezig zijn geweest – héb ik gecheckt. En m'j leek het af. Al heb ik natuurlijk de ballen verstand van zoiets.

Vergeleken bij z'n andere boeken viel dit me méé.

Niet dat ik het gelezen heb.

Nou ja, stukkie.

Paar bladzijden hier, paar bladzijden daar.

Ik b'n geen lezer, zei ik toch.

Maar toen ik dus met die stukkie in de weer was (en ergens anders naartoe wilde – heb ik dus altijd zodra ik lees: ergens anders willen zijn, iets anders willen doen, jéúk,

jéúk, of nee, een soort warme bol *somewhere in my head*, die opzwellt, opzwellt), toen dacht ik dus wel: oké, dit is ten minste spannend. Niet dat je je de hele tijd afvraagt: wat staat hier toch? En dat je denkt: zal wel aan mij liggen; zal ik wel te dom voor zijn. Ik dacht: Daddy goes Marvel. Ja toch...? En dat wijf: jesus nog aan toe. Dat wijf is zo af en toe net Black Widow. Hoewel soms ook opeens weer niet. Dan is ze weer meer een hoe heet het? Een *denzel in distress*.

Maar ja, net als je dan bij jezelf denkt: eindelijk iets voor mij, krijg je weer van die abracadabrustukken. Dat de personages gaan nadenken.

Zo vaak tegen hem gezegd: pap, láát dat nou. Geen personages die nadenken in je boek stoppen.

Daar houden de mensen nu eenmaal niet van.

Maar wie ben ik...? Ik heb er de ballen verstand van.

Krijg me toch een zin in m'n kop: 'ik maak plaats voor de maestro'. Hallo uitgever, kunnen jullie hier een paar smileys achter zetten?

Ik maak plaats voor mijn vader. Hier komt z'n laatste boek.

Ik hield van die ouwe!

Robert Wensik

I

HET BEGIN

I

Mijn hele leven voelde ik me *anders*. Dat kwam door de wonderbaarlijke, de verbeelding tartende gebeurtenissen die zich helemaal in het begin van mijn leven – ik was nog maar een jaar of acht – hadden voorgedaan. Gebeurtenissen die je met recht grensoverschrijdend kon noemen. Ze hoorden niet te zijn gebeurd. Het kón niet. Dat wist ik zelf donders goed.

Maar toch had het kennelijk wel gekund.

Als ik mijn medemensen in vertrouwen had genomen en erover had verteld, zouden ze hebben geconcludeerd dat ik een enorme fantast was, of anders niet goed bij m'n hoofd. Daarom heb ik het nooit gedaan. Het gevolg was dat ik, zelfs in de meest intieme vriendschappen en relaties, altijd het gevoel bleef houden (al raakte het soms zeer ver op de achtergrond) dat ik een rol speelde; dat ik niet helemaal echt was.

Maar nu ik zo oud ben dat ik redelijkerwijs mag aannemen dat de rest van mijn leven eerder een kwestie van 'nog een paar jaartjes' zal zijn – iets wat een verrukkelijke luchtigheid aan de gang van zaken verleent, iets van een logeerpartijtje waar je voor de gezelligheid nog een paar dagen aan vastknoopt –, hoor ik in mijn hoofd telkens een stemmetje opmerken: waarom niet? Ja, waarom zou ik mezelf niet van mijn geheimhoudingsplicht ontslaan? Het lijkt me... Opluchting is niet het goede woord. Bevrijdend? Ach

nee, dat klinkt zo zwaarig. En dat is precies het tegenovergestelde van wat ik onderga. Het lijkt me eerlijk gezegd vooral leuk.

Ga eens heel ver terug in jullie herinnering, lieve lezers. Weten jullie nog hoe het was in jullie kindertijd, als het maar regende en regende, druil-druil-druil, uren- en urenlang, en jullie waren verzonken in het aanleggen van een steeds ingewikkelder wordend traject voor jullie trein of het almaar aan- en uitkleden van jullie barbiepoppen en als jullie dan, nog voor jullie een echte verandering in de atmosfeer hadden vastgesteld, voelden dat de zon zou doorbreken? Even later gleed het licht statig de kamer in, meubels, vaasjes, plantjes, alles waar het huis mee was volgepropt, de hele mikmak, veranderde van kleur en leek opeens zijn ware gedaante aan te nemen. Jullie veerden overeind (met een gewaarwording alsof jullie het eigenlijk niet zelf deden, alsof jullie liefdevol werden opgetild). Een ogenblik later waren jullie op weg, met voeten die nauwelijks de grond schenen te raken, naar de huisdeur. Door het matglas zagen jullie al een geheimzinnig groen waas. De grasvelden die jullie daar lagen op te wachten, nog nat, vol geuren, glinsterende vieze beestjes, een prooi voor jullie snelle vingers, kleffe kruimeltjes inktzwarte aarde, grasvelden die eindeloze mogelijkheden boden voor opwindende avonturen.

Precies dat gevoel (het is heel lang geleden dat ik het heb gehad) overvalt me nu ik op het punt sta te beginnen aan het verhaal dat ik zo lang geheim heb gehouden. Het gevoel dat ik mag gaan *buiten spelen*.

En dat verhaal moet beslist beginnen met het moment waarop de juf (grote vrouw, stralende glimlach, een jurk die strak spande om haar weelderige lichaam, dat als een ouderwetse Disney-tekening leek te zijn samengesteld uit ronde en worst- en zeppelinachtige vormen) Katja de klas in leidde. Ik weet niet waarom dat pas later op de morgen gebeurde, toen we er al een pauze op hadden zitten. Het zal iets te maken hebben gehad met de onbegrijpelijke rituelen en onderhandelingen waaruit het leven van volwassenen grotendeels scheen te bestaan (rituelen en onderhandelingen, kan ik niet laten eraan toe te voegen, die niets te maken hadden met wat leven *echt* inhield, met de gloeiende kern ervan, maar die vooral bedoeld leken om je daar zo ver mogelijk bij weg te houden. Het had geen zin om te proberen volwassenen dat aan hun verstand te brengen; daar waren ze nu eenmaal te dom voor).

De juf had een moederlijke, beschermende arm om Katja heen geslagen, een mollige, ietwat zeepachtig aandoende hand rustte op een schouder van het meisje, terwijl de stem van de juf als een eigenaardig zwaarlijvige vogel boven onze hoofden rondvloog (steeds hoger, steeds verder weg) en nogal overbodig zei dat hier nu het nieuwe meisje was en dat we ervoor moesten zorgen dat ze zich zo snel mogelijk op haar gemak zou voelen. De stem herhaalde dit nog eens in andere bewoordingen; en omdat de juf er onmiskenbaar genoeg aan ontleende, zou haar stem ongetwijfeld nog een paar slaapverwekkende variaties op dezelfde thematiek ten beste geven.

Intussen deed Katja met een flauwe glimlach een pasje opzij, waardoor op slag duidelijk werd dat ze de bescher-

ming van de juf helemaal niet nodig had; dat ze de hand op haar schouder enkel duldde.

Lange, blonde lokken omlijstten haar gezicht en werden door een karmozijnrode haarband weggehouden van haar matbruine voorhoofd. Haar bij een bepaalde belichting heel schemerig donkerblauw wordende ogen keken ons kalm, net niet neerbuigend aan. Ze droeg wat ik nu een halterjurkje zou noemen, dat als de sprookjesjas van een tovenaars steeds van kleur scheen te verschieten: cyaanblauwe vlekken waren nu eens hier en dan alweer daar en werden overal waar ze naartoe gingen achtervolgd door wit; niet de kleur van roomijs, maar van pasgevallen sneeuw. Het wit contrasteerde op een verrukkelijke manier met haar bruine armen en benen – die op zichzelf overigens al verrukkelijk genoeg waren.

Ik stelde vast dat Katja van nu af aan het mooiste meisje van de klas zou zijn. Ik deed er erg lang over, maar dat gaf niet, omdat de tijd zich aan het trage tempo van mijn gedachten aanpaste en met een slakkengangetje verstreek.

Ik begon aan mijn volgende gedachte.

Hij wás er eigenlijk al, begreep ik, hoewel hij nog moest worden bedacht. Ja, Katja en ik gingen natuurlijk vriendschap sluiten. Maar achter het besef van onze toekomstige vriendschap lag een gedachte die meer inspanning vereiste. Later ging ik met Katja trouwen. Ik leunde voldaan – en ook nogal opgewonden – achterover, en ik voelde dat ik niet vanbuiten, maar *vanbinnen* rood werd.

Vriendschap met een meisje sluiten deed je op die leeftijd met je ogen. Je keek – en werd er op de gewenste manier teruggekeken, dan was de zaak beklonken.

We keken naar elkaar in de klas en bijvoorbeeld als we ‘in de rij stonden’ of naar huis liepen. We woonden in hetzelfde stukje Mariahoeve, de Gerstkamp, en om thuis te komen moesten we langs ‘het Kleine Loo’ lopen, langs de voetbalvelden, toen nog niet van VUC, maar van een nog obscuurdere club, waarvan de naam uit mijn geheugen is verdwenen. Zij liep voorop, ik volgde op minimaal twintig meter – die spanning, de in mijn herinnering altijd blauwe lucht die ons van heel hoog niet onwelwillend scheen gade te slaan, af en toe een voorbijzovende auto (de kleuren leken moeite te hebben het voertuig bij te houden en er losjes omheen en achteraan te fladderen), een aanstellerig jankende tram, de wind die al spoedig overging op verwachtingsvol gonzen – en dan keek ze om. Vaak lachte ze erbij, soms op een manier waar ik toen geen goed woord voor had, maar nu wel: toegeeflijk; en soms pesterig. Op een dag zwaaide ze opeens, haar hand ging er heel vlug bij heen en weer. Dag! deed die hand. Dááááág! Met inspanning van al mijn krachten slaagde ik erin (na te hebben teruggezwaaid) min of meer normaal door te lopen. Zodra ik wist dat ze me niet meer kon zien (ik had het straatje waar ik woonde bereikt, zij woonde in de straat daarachter), hield ik de gekte die ze in me had opgewekt niet langer tegen. Ik sprong op mijn huis af als een dier dat, zoals mijn ouders zulk gedrag noemden, ‘de kolder in zijn kop had gekregen’. Toen ik een strenge en ook nogal verschrikte *gezichtsuitdrukking* op de muren en ramen zag verschijnen, begreep ik dat mijn ge-

drag werd afgekeurd, maar ik trok – ik was gewoonweg met geen mogelijkheid in staat me daar iets van aan te trekken.

Mijn vriendschap met Katja vormde het middelpunt van mijn leven (en van daaruit werd, onafgebroken, al varieerde het volume van uur tot uur en van dag tot dag, een soort gejubel uitgezonden naar de andere, telkens wisselende segmenten). Nu het er wás, dat jubelende middelpunt, kon het me eigenlijk niet schelen wat er verder gebeurde. Dat zou zijn veranderd als zich een ramp had voorgedaan. Als, bijvoorbeeld, mijn huis was afgebrand en ik daarna met mijn vader en moeder in een krap, tochtig schuurtje had moeten wonen. Of als een of andere onverlaat mijn vaders hoofd eraf had geijensd. In tegenstelling tot wat veel mensen denken, kan zoiets zomaar deel gaan uitmaken van je bestaan. Er zijn op onze wilde en gewelddadige planeet meer dan genoeg kinderen die dergelijke calamiteiten (en nóg ergere) het hoofd moeten bieden. Maar in het vredige Nederland uit de jaren zestig van de vorige eeuw leek de kans op zulke draconische ontwikkelingen maandenlang nihil. Mijn vriendschap met Katja kreeg de gelegenheid een gewaarwording van onkwetsbaarheid bij me op te roepen – al zou ik dat zelf toen nooit zo hebben geformuleerd; dat doen kinderen niet.

Intussen gebeurde er wel van alles.

Zo merkte ik op zekere dag dat mijn moeder huilerig door het huis dwaalde omdat de president van Amerika – ‘Zo’n schat, een van mijn *darliiiiings!*’ – was vermoord.

De volgende dag beweerden sommige jongens dat het hoofd van de president ‘helemaal uit elkaar was geknald’, maar dat werd door mijn ouders tegengesproken. Mijn moe-